

Huda jeza se je vzdignila proti gosp. Červarju. Mecchia in Petronio sta ga že zapisala. Dobil je dekret. Župnija se je razpisala. Italijanska deputacija kliče v Grožnjan junaka iz zakristije pri sv. Jakobu, gosp. Vassellija.

Volitev župnika v Grožnjanu.

Občinska uprava v Grožnjanu ni dobra. Narod plačuje tam 276 % občinskih doklad. Te so se zvišale v tem letu celo na 320 %. Proti sedanjim upraviteljem se je vzdignil ves hrvatski narod. Pa tudi med samimi Italijani je prestopila večina v opozicijo in na stran Hrvatov.

Te dni se imajo vršiti v Grožnjanu občinske volitve. Ako propade sedanja italijanska klika v Grožnjanu — z Bogom! vsi načrti Mecchie in Petronija. Dozdaj je odprl Petronio konkurze samo za kanonikat v Piranu in za kapelanijo Sicciole. Sedaj pa tudi za Grožnjan. Ej, sila je — in sila Boga ne moli! Potem pride na vrsto tudi Oprtalj. — Hrvatje so ovce in jih ni težko premagati!

Hrvatski odpor.

Kedo ima pravico voliti župnika v Grožnjanu in Oprtlju? To vprašanje je jasno. In vender so je gospodje na škofijskem ordinarijatu zmešali. Narod v Grožnjanu in Oprtju dobro ve, da imajo pravico do volitve vsi hišni gospodarji — in ne občinski zbor. Petronio je razpisal župnijo Grožnjan in hoče, da bi sedanji občinski zbor volil Vassellija. To ne pojde! Proti temu je uložen že rekurz. Tako bo tudi v Oprtju. Vasselli in Walker gresta lahko na sprehod v Grožnjan in Oprtalj — a tam ne bosta župnikovala nikdar. Tako hočejo — Bog in Hrvati!

Celjska gimnazija.

V seji avstrijske poslanske zbornice minolega petka se je izvršilo glasovanje o znani Stürgkhovi resoluciji proti celjskim vsposednicam. Katoliški centrum je določil bil glasovati za to resolucijo, a le pod pogojem, da se to izvede v sporazumljenje obeh narodov. Ker ta pogoj raznim Stürgkhovcem nikakor ni ugajal, napadali so centrove člane z izdajicami in brezdomovinci. Italijani so naznanili nemškim strankam, da bodo glasovali za resolucijo, če tudi Nemci glasujejo za preložitvev hrvatske gimnazije v Pazinu. Dotično resolucijo je, kot znano, večina v odseku odklonila.

V zbornici se je glasovanje pričakovalo z veliko napetostjo. Na nemški levici je provzročilo mnogo vznemirjanja dejstvo, da je klub nemških konservativcev sklenil sicer glasovati za Stürgkhovo resolucijo, ob enem pa predlagati zgoraj omenjeni dodatek, ki bi vso Stürgkhovo resolucijo napravil iluzorično. Levica je na to silila, da se glasovanje o postavkah naučnega ministrstva odloži do po Veliki noči, desnica

pa se v tem oziru ni hotela predvreči diktaturi leve in je zahtevala, da se glasovanje vrši sedaj. Grof Stürgkh in ministrski predsednik Körber sta nato vplivala na nemške konservativce, da odnehajo od svojega dostavka.

Posrečilo se jim je, nemške konservativce pregovoriti, da opuste njihovo stališče, da se glasuje dodatek. Klub nemških konservativcev je imel sejo, v kateri je sklenil izjavo, da pri poprejšnjem sklepu mnogo klubovih članov ni bilo navzočih, ki so pa sedaj, brzojavno poklicani na Dunaj, odločno izvili, da ne morejo pritrditi sklepu, ki se je storil za njihove nenavzočnosti, in bi tudi za dostavek ne glasovali. Z ozirom na to, da ima vlada sama pripravljen način, ki bi zadovoljil obe narodnosti, in z ozirom na to, da ni dati novih povodov k novim komplikacijam, je klub z veliko večino sklenil zapustiti svoje stališče, da k Stürgkhovi resoluciji pridoba svoj dodatek, in daje glasovanje o Stürgkhovi resoluciji svojim članom na prosto voljo.

Vse je v zbornici krčevito pričakovalo izida glasovanja. Ob pol 4. uri se je pričelo glasovanje. Najprej se je po imenih glasovalo o črtanju prispevka za češko gimnazijo v Opavi, ta predlog je zavržen in se je prišla določena svota za srednje šole z 193 glasovi proti 144.

Italijanski poslanci so znali, da je odločitev o Stürgkhovem predlogu v njihovih rokah in zahtevali so od Nemcev garancij, da bodo glasovali z njimi zoper pazinsko gimnazijo. Rizzi je predlagal, da naj se celjska in pazinska zadeva skupno glasuje, a njegov predlog ni bil sprejet, zato so italijanski poslanci glasovali zoper Stürgkhov predlog.

Stürgkhova resolucija je padla. Za resolucijo je glasovalo le 170 proti 203 poslancem. Odklonjena je bila z večino 33 glasov.

Izid glasovanja je desnica pozdravila s salvo odobravanja. Vsenemci so piskali na piščalke in vpili „Hoch Habsburg“. Čehi so klicali: „Doli s Stürgkhom“.

Množica psovk se je od nemške strani vsula na laške poslance, ki so glasovali proti Stürgkhu. Trije člani nemškega katoliškega centroma so tudi glasovali s Slovani.

V zbornici je trajal po glasovanju nepopisen hrup pol ure in gibanje se še ni poleglo.

Ko se je predsedniku posrečilo hrup nekoliko pomiriti, je želel vsem vesele velikonočne praznike ter zaključil sejo.

Avgust Pucihar.

Ljubezniv, občespoštovan mož je umrl. Bil je to gosp. Avgust Pucihar, dolgoletni vodja Blasnikove tiskarne in urednik „Novic“. Po daljšem bole-

hanju je blagi mož v sredo zvečer v starosti 59 let umrl. Pokojnik je imel samo prijatelje in nobenega sovražnika, ker ni nikomur nič žalega storil. Bil je pa tudi zvest narodnjak in ljubil slovensko pesem nad vse, „Bodi zdrava, domovina . . .“ Koliko tisočim in tisočim je pretresla ta pesem srca in užgala v njih plamen domoljubja, kadar jo je poln svetega navdušenja s svojim krasnim glasom pel Avgust Pucihar, jeden stebrov nekdanjega čitalničnega zbora, tovariš Valentov, Paternostrov in Medenov, jeden najodličnejših članov zbora „Glasbene Matice“. Mej tistimi, ki so v Ljubljani budili slovensko zavednost s slovensko pesmijo, je bil Avgust Pucihar jeden najzaslužnejših. Bodi mu prijazen spomin, domača zemlja pod katero leži po trudapolnem življenju, pa mu bodi lahka!

Politični pregled.

Notranji položaj. — V vsem nemškem taboru vladata srd in jeza in zopet pluskajo valovi nemške narodne nejevolje jako visoke. Nemci ne morejo preboleti poraza, ki so ga učakali pri glasovanju zastran celjskih paralelk. Sicer sami uvidevajo, da so odločili proti njim Italijani, da so Italijani ustvarili večino, ki nima stalnosti v sebi, ali vzlic temu zahtevajo zadoščenja, češ, da jih je vlada prevarila. Nemci trde, da resolucija, ki jo je predlagal grof Stürgkh, ni bila stavljena kar na svojo roko, nego da je bila sad dogovora mej Nemci in mej vlado. Vlada je zaradi tega imela dolžnost skrbeti, da so njene stranke omogočile sprejem, pa tega ni storila, član vlade, minister Piętak je glasoval proti resoluciji. Tako argumentirajo Nemci in groze vladi z najostrejšo opozicijo in celo z obstrukcijo. Nemci prirejajo na vseh koncih in krajih shode, na katerih mečejo ostre pušice na vse strani. Vlada uvideva resnost položaja in je že namignila, da, če pride do škandalov, se premeni ustava. A Nemci bodo lahko delali tudi mirno in stvarno opozicijo, toda tako, da ne bo mogel parlament nikamor naprej. Mi smo v resnih skrbih, kaj se iz tega izcimi.

Ogrska. — Te dni je umrl Koloman Tisza. Politično je bil že dolgo mrtev, tako mrtev, da pri zadnjih volitvah niti mandata ni dobil. Tisza je bil jeden najmogočnejših mož Ogrske. Prevzel je dedščino stvaritelja dualizma Fr. Deaka. Dolgo let je bil ministrski predsednik in deloval na to, da utrdi pogoje ogrske neodvisnosti in zagotovi madjarskemu elementu gospodstvo na Ogrskem. Grešil je v mnogih ozirih, grešil hudo. Korupcija na Ogrskem je njegovo delo, a tudi to je največ njegovo delo, da ima danes Pešta v monarhiji prvo besedo, in ne več Dunaj.

Srbija. — Silne finančne stiske so provzročile zopetno ministrsko krizo. Šele 19. t. m. je Vučićev ministrstvo podalo ostavko, katere pa kralj ni sprejel in 25. t. m. je ministrstvo že zopet moralo demisijo podati. Čuje se, da sestavi Pašić radikalno ministrstvo, a če bi Pašić tega ne mogel storiti, da prevzame to nalogo kak višji častnik.

Italija se je kar nakrat začela nekam posebno naglo oboroževati. Vojni minister je kupil 20 000 tropiških čelad in ustanovil nov vojaški oddelek. Vsestransko se sodi, da hoče Italija zasesti koj v prvih poletnih mesecih Tripolis. V ta namen pripravlja tudi dvoje brodovij. Kakor znano, je Italija sklenila s Francijo pogodbo, vsled katere jej je zagotovljeno privoljenje Francije, da se polasti sultanove države.

Vzhodna Azija. — Ko je pred kratkim prišlo v javnost, da je Angleška sklenila z Japonsko alijanco po-

godbo, je ves svet vprašal, kaj poreče k temu Rusija, proti kateri je angleško-japonska pogodba v prvi vrsti naperjena, in kaj poreče k temu Francija, kateri je alijanca tudi nevarna. Sedaj imamo ta odgovor. Rusija in Francija sta naznanila vsem vevlastim, da sta mej njima obstoječo alijanco razširili tako, da ne velja več samo za Evropo, ampak da velja tudi za Vzhodno Azijo. Proti angleško-japonski zvezi stoji torej sedaj rusko-francoska in kaže se, da je s tem položaj za Angleže postal neugodnejši, nego je bil pred njihovo zvezo z Japonci.

Vojna v južni Afriki. — Čuje se, da se vrše resne priprave za mirovna pogajanja mej Buri in Angleži. Prvi angleški vojskovodja, lord Wolseley, je poslan v južno Afriko, da se z Buri pogaja zaradi miru. Burski vojskovodje so že imeli s privoljenjem Angležev sestanek, da se porazumejo glede mirovnih pogojev. Poroča se, da so Buri pripravljeni, opustiti svoje dosedanje intransigentno stališče in da ne bodo pri mirovnih pogajanjih več zahtevali popolne neodvisnosti burških republik, nego le avtonomijo pod angleško nadvlado. Sodi se, da utegnejo Angleži ta predlog sprejeti.

Obrtnija.

Narodno in mednarodno varstvo delavcev.

(Konec.)

Največje nasprotovanje vzbudilo je v Nemčiji vprašanje glede meja delavskega prava. Veleindustrijalci so se tem delavskim zahtevam odločno uprli. To nasprotovanje si je razlagati tako le: Pri zavarovanju delavcev se gre za denar, a podjetnik ostane svoboden gospodar svojega podjetja in ima svobodne roke glede delavskih pogodb. Pri organizaciji pa se ne gre več samo za denar, kajti zakonodajstvo glede varstva delavcev omejuje prav znatno svobodo podjetnikov v tem, kar se je doslej smatralo kot popolnoma in izključno njim predstoječo pravico. Podjetnik po teh zakonih ne more več po svoji volji sklepati delavskih pogodb in plača tudi ni več samo od njega odvisna, oziroma od tega, če kdo hoče delati pod pogoji, ki jih določi podjetnik sam. Delavska pogodba se je potisnila pod vpliv javnega prava in s tem se je povečala moč delavcev in zmanjšala moč delodajalcev. Ta prememba postane največja tam, kjer se delavcem zagotovi koalicijska svoboda, kajti s to postanejo glede določitve delavskih pogojev popolnoma enakopravni z delodajalcem. To pričajo angleške „Trades Unions“, ki so izvojevale, da se sklepajo samo še kolektivne delavske pogodbe in to priča tudi organizacija tiskarjev, ki je isto dosegla. Ta okolnost, da imej delavec ravno toliko pravice pri določevanju delavskih pogojev, kakor delodajalec, je naletela na največje nasprotovanje delodajalcev. V tem oziru niti v Nemčiji ni boj dognan, kaj še drugod.

V okviru, ki je bil označen, se suče narodno varstvo delavcev v Nemčiji in v tem okviru se razvije tudi drugod. Sicer se ne razvija povsod jednako, ali v bistvu je razloček le majhen, ker so vzroki, ki